

ГОЛОВНЕ

ПУЛЬС МИРУ НА ДОНБАСІ

10–16 грудня 2021

РОСІЯ ПРОПОНУЄ ПРОЄКТИ ДОГОВОРІВ ПРО «ГАРАНТІЇ БЕЗПЕКИ» З НАТО: РЕАКЦІЇ

10 грудня генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг [прокоментував](#) вимоги, озвучені Росією, про скасування з боку НАТО можливості приєднання України до Альянсу, наголосивши, що ніхто, окрім України та країн-учасниць НАТО, не може розв'язувати питання про приєднання.

16 грудня в Брюсселі [відбулася](#) зустріч президента України Володимира Зеленського та генерального секретаря НАТО Єнса Столтенберга, під час переговорів йшлося про нарощування Росією військової присутності в Україні та навколо неї. Єнс Столтенберг зазначив, що жодних ознак припинення чи уповільнення цього нарощування не спостерігається, воно має провокаційний характер та підриває безпеку в Європі, а також закликав Росію здійснити деескалацію, поважати суверенітет та територіальну цілісність України. Він запевнив, що Україна має право обирати свої механізми забезпечення безпеки, а політика НАТО щодо надання Україні практичної підтримки не чинить загрози для Росії, а також підтвердив пропозицію провести засідання Ради Росія-НАТО. 17 грудня Міністерство закордонних справ РФ опублікувало проєкти договорів про так звані «гарантії безпеки», які Росія [вимагає](#) від НАТО та [пропонує](#) США. В одному з пунктів договору з НАТО Росія пропонує країнам-учасникам узяти на себе зобов'язання, що унеможливають подальше розширення Альянсу, у тому числі приєднання України, а також зазначає, що «учасники підтверджують, що не розглядають один одного як противників». У проєкті договору зі США

Йдеться, що США «приймають зобов'язання виключити розширення НАТО в східному напрямку, відмовитися від прийняття до альянса держав, які раніше входили до СРСР». За словами генерального секретаря НАТО Єнса Столтенберга, НАТО [розглядає](#) можливість діалогу з РФ із цього питання, але будь-який діалог має враховувати занепокоєння Альянсу та проходити в консультаціях із європейськими партнерами, зокрема з Україною. Прессекретар Білого дому Джен Псакі [наголосила](#), що без європейських союзників та партнерів переговорів не буде. Заступник міністра закордонних справ РФ Сергій Рябков [заявив](#), що Москва вкрай розчарована сигналами, що надходять із Вашингтона й НАТО після отримання російських пропозицій щодо так званих «гарантій безпеки», зокрема, тим, що всі вони були публічними.

З коментарем [виступив](#) речник МЗС України Олег Ніколенко, який підкреслив, що тільки Україна та члени НАТО мають право визначати вектор розвитку своїх відносин, а кращою гарантією безпеки на континенті буде згорання ескалації та припинення розпочатого Росією міжнародного збройного конфлікту. Як конструктивні кроки, які має зробити Росія для досягнення цієї мети, він запропонував виконання Мінських домовленостей та домовленостей лідерів Нормандського формату, насамперед — дотримання режиму припинення вогню, продовження процесу розмінування, відкриття нових пунктів пропуску на лінії розмежування та проведення етапів процесу взаємного звільнення утримуваних осіб.

США НЕ ПЛАНУЮТЬ ВІДПРАВЛЯТИ ВІЙСЬКОВИХ ДО УКРАЇНИ, ТРИВАЄ ОБГОВОРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ВПЛИВУ НА РОСІЮ

Україна отримала гарантії від США, що на державу не чинитиметься тиск заради імплементації Мінських угод — про це [заявив](#) радник голови Офісу президента Олексій Арестович в інтерв'ю «Радіо Свобода». Він також зазначив, що нав'язування так званого «особливого статусу» Донбасу в редакції Росії із боку США не буде. Так він відреагував на [повідомлення](#) Associated Press про те, що США можуть тиснути на Україну для надання часткової автономії непідконтрольним територіям на Донбасі — зокрема, можливості контролювати системи освіти та охорони здоров'я.

Раніше президент США Джо Байден [зазначив](#), що питання про відрядження військових США до України не стоїть, однак щодо Росії застосовуватимуться руйнівні економічні санкції в разі вторгнення. Як [повідомив](#) міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба, між пріоритетів допомоги США в протидії російській агресії — надання Україні сучасної зброї, поглиблений обмін розвідувальною інформацією та запровадження економічних санкцій проти держави-агресора. При цьому запропонована Джо Байденом ідея обговорювати з Російською Федерацією її претензії до розширення НАТО, зокрема, приєднання України, за участю лише ключових країн-учасниць Альянсу, спричинила шквал критики з боку інших країн, зокрема Литви, Латвії, Естонії,

Польщі та Румунії. Про це [повідомляє](#) агентство Bloomberg, посилаючись на джерела в дипломатичних колах. Союзники побоюються, що такі переговори зіграють на руку Росії, спричинять недовіру між США та європейськими союзниками, а також усередині Європи. Так, голова комітету із закордонних справ парламенту Естонії Марко Міхельсон закликав заблокувати таку зустріч, наголосивши, що під час будь-яких переговорів із Володимиром Путіним має йтися виключно про те, як забезпечити територіальну цілісність України та усунути військову загрозу з боку Росії. На його думку, надання Росії «права вето» в питаннях про архітектуру європейської системи безпеки призведе лише до посилення агресії.

A NUMBER OF INTERNATIONAL DOCUMENTS IN SUPPORT OF UKRAINE HAVE BEEN ADOPTED

At a meeting of the OSCE Permanent Council in Vienna on December 9, the EU statement on Russia's aggression against Ukraine and illegal occupation of Crimea was [read](#), stating that the negotiation process in the Trilateral Contact Group (TCG) and in the Normandy format was deadlocked due to Russia's refusal to recognize itself as a party to the conflict in eastern Ukraine. The EU recalled that it had been two years since the last Normandy summit, and most of the agreed measures had still not been implemented. Although agreements at the technical level have been reached in the TCG working groups, they remain blocked at the political level. The document also states concerns about the deteriorating security situation in eastern Ukraine and Russia's military build-up near the border, and stresses that any threatening or destabilizing behavior is unacceptable.

Ukraine's permanent representative to international organizations in Vienna, Yevhen Tsymbaliuk, noted at the meeting that Ukraine proposed a number of concrete steps, including a new "Christmas" truce, in order to break the "impasse" in the TCG negotiations. However, he fears that these measures may again be blocked by the political agenda or the demand for so-called "direct dialogue."

On December 15, the sixth summit of the Eastern Partnership was held in Brussels. The [declaration](#) adopted at its end stressed the EU's commitment to support the territorial integrity and sovereignty of all eastern partners within internationally recognized borders, and confirmed the inalienable right of each partner country to choose its own level of ambition in its interaction with the EU. Also members of the "Associated Trio" - Georgia, Moldova and Ukraine - issued a common statement on the margins of the summit, [stating](#) that they would work to further deepen integration into the European Union. Europeyskaya Pravda [offers](#) an analysis of the statement.

On December 16, the European Parliament [adopted](#) a resolution concerning the security situation on the Ukrainian border and in the temporarily occupied territories, which called on Russia to withdraw its troops and stop threats, and confirmed the unacceptability of concessions on Ukraine's choice of its alliances. The resolution proposes the introduction of a global mechanism of anti-corruption sanctions, which

would tighten control over Russian assets and investments of dubious origin and consistently implement EU anti-money laundering legislation.

[According to Ukrainian Foreign Minister Dmytro Kuleba](#), it is also important that it clearly confirms the prospect of Ukraine's accession to the EU.

THE VERKHOVNA RADA OF UKRAINE IN THE FIRST READING ADOPTED A LAW TO SUPPORT PRISONERS OF WAR

The draft law "On social and legal protection of persons in respect of whom the fact of deprivation of personal freedom as a result of armed aggression against Ukraine and members of their families has been established" [suggests](#) defining the procedure for making decisions on the determination of the fact of deprivation of personal freedom as a result of armed aggression against Ukraine. In particular, according to the draft law, a special commission will be created under the Ministry of Reintegration of the temporarily occupied territories, which will take decisions on establishing the fact of deprivation of freedom, maintain a single register of such persons, pay annual and one-time financial assistance to prisoners and their family members. At the legislative level, the provision of assistance, including psychological assistance, to captives after their release will be enshrined in law, and reimbursement of their expenses for legal assistance will be guaranteed. The Ukrainian Helsinki Human Rights Union together with the ZMINA Human Rights Center [offers](#) an analysis of the draft law.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАНЬ ПРО ВІДНОШЕННЯ РОСІЯН І УКРАЇНЦІВ ДО ЕСКАЛАЦІЇ КОНФЛІКТУ

Результати [опитування](#), яке проводила українська соціологічна група «Рейтинг» 6–8 грудня 2021 року, свідчать, що дві третини респондентів поверхово знайомі зі змістом Мінських угод, чверть взагалі не знає про них. Попри це, більшість (54 %) вважає, що Мінські угоди необхідно переглянути та підписати нові. 21 % вважає, що Україні треба вийти з переговорного процесу та приймати рішення без участі міжнародних посередників. Лише 12 % переконано, що Україна має повністю виконувати Мінські угоди. Поміж варіантів формату переговорів щодо врегулювання конфлікту на Донбасі відносна більшість (45 %) підтримує ідею розширення «нормандського» із залученням до нього США та Великобританії, 12 % — за переговори з представниками т.зв. «Л/ДНР».

Майже три чверті (72 %) українців вважають Росію ворожою державою, 12 % респондентів схильна сприймати її як союзну державу.

Також 56 % громадян виступають за прямі переговори з Росією щодо врегулювання конфлікту на Донбасі як безальтернативне рішення, 41 % — проти. Водночас кількість тих, хто підтримує залучення Туреччини до переговорів щодо врегулювання конфлікту на Донбасі, і тих, хто проти цієї можливості, однакова (46 %). Ідею запровадження віз із Російською Федерацією

підтримало 52 % респондентів, за останні 2 роки кількість її прихильників зросла на 13 процентних пунктів.

Також під час [опитування](#) громадської думки, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології 3–11 грудня, респондентам ставилося питання про їхні дії в разі збройного нападу Росії на Україну. Половина респондентів зазначила, що готова чинити опір агресору в той чи інший спосіб, причому 33 % — зі зброєю в руках, і майже 22 % — беручи участь в акціях цивільного опору. У регіональному вимірі готовність чинити опір варіює від 60,5 % на заході країни до 37,2 % у східних областях.

Також опубліковано результати [опитування](#) щодо загострення конфлікту на Донбасі, яке проводив російський аналітичний «Левада-центр». Понад 75 % росіян не виключають, що напруженість біля східних кордонів України може перерости у війну, половина учасників опитування вважає США та країни НАТО ініціаторами загострення ситуації на сході України, 16 % назвали винуватцем ескалації Україну, і лише 4 % — Росію. Водночас більшість росіян (70 %) вважають Україну «братською», дружньою, сусідньою країною або стратегічним партнером — про це свідчать результати [опитування](#) про ставлення громадян Росії до України Всеросійського центра вивчень громадської думки (рос. ВЦИОМ).